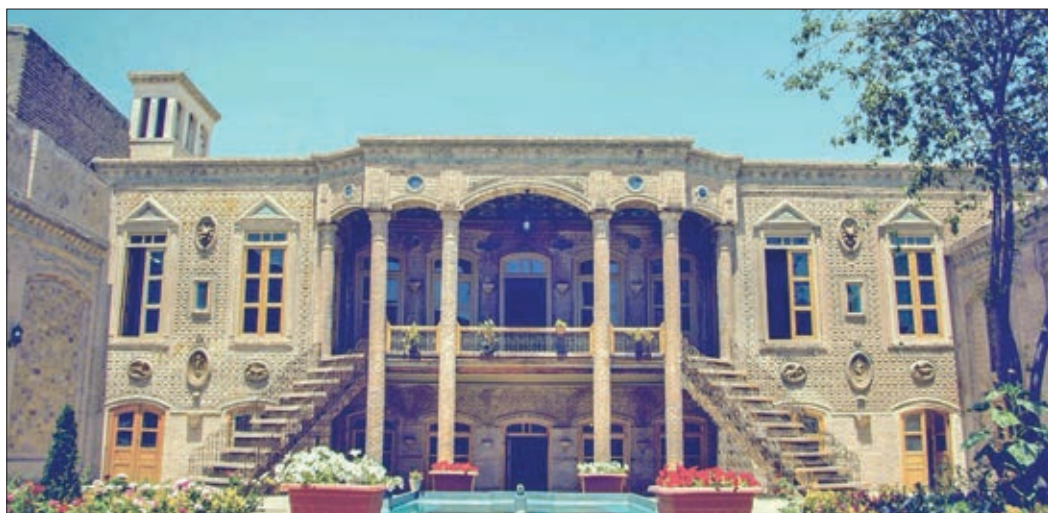

داستان موزه شدن خانه تاریخی «داروغه» وارد پیچ تازه‌ای شده است تملك خانه زیر سؤال است، موزه پیشکش!

بیات - سیرجانی - اوایل تابستان سال گذشته بود که خبر بهره‌برداری متفاوت از یکی از خانه‌های قدیمی و تاریخی منطقه ثامن شنیده شد. در آن روزها و در میانه خبرهایی که از همایش ملی گوهر شاد بیرون می‌آمد، این خبر نیز مطرح شد که خانه «داروغه» در منطقه ثامن به موزه «واقعۀ گوهر شاد» تبدیل خواهد شد. به این ترتیب سناریوی برای موزه‌نویس شده، عروسک‌ها و آدمک‌های مومی آن نیز آماده شد، اما خانه «داروغه» به موزه تبدیل نشد که نشد.

تبدیل موزه به تخلیه این خانه تاریخی از نیروهای اداری شهرداری منطقه ثامن و شرکت عمران ثامن بستگی داشت؛ در یک سو و در قسمت زمستان نشین خانه «داروغه»، معاونت فرهنگی اجتماعی شهرداری منطقه ثامن مستقر بود که چندی بعد به مکانی دیگر اسباب‌کشی کردند؛ در سوی دیگر و در بخش تابستانی ساختمان هم نیروهای اداری طرح‌زائر سرهای ارزان قیمت حضور داشتند که همچنان در جای خود مستقر هستند. مشکل اصلی هم بر سر همین بخش و جابه‌جانشین نیروهای مستقر در اینجا بود که داستان موزه شدن خانه «داروغه» را یک‌ساله کرد و تا امروز کش داد. در ادامه داستان این خانه و خانه «توکل»، دیگر خانه تاریخی منطقه ثامن، را با علی قنایزچی، مدیر امور گردشگری شهرداری مشهد، مرور کرده‌ایم.

کارهای خانه «داروغه» و موزه «گوهر شاد»

به کجا کشید؟ بیشتر از یک‌سال از شروع عملیات آن می‌گذرد؛ همین‌طور خانه «توکل»؟ در حوزه ما که کار موزه تمام است. قراردادها برای این خانه بسته و محتوای آن نیز تأیید شده است. همه آماده تحویل هستند، اما ساختمان هنوز در اختیار ما قرار نگرفته است. می‌دانید که شهرداری، متولی این موضوع نیست، اما هم در تجهیز و هم مرمت این خانه‌های تاریخی نقش داشته است، همچنین برای بهره‌برداری از آن‌ها نیز برنامه‌هایی دارد. در چنین شرایطی نهادهای دیگر هم باید مشارکت داشته باشند که متأسفانه چنین نیست. در حال حاضر منطقه ثامن از درگاه‌های مختلف از جمله حقوقی در حال پیگیری است تا دوستان مستقر و وابسته به سازمان‌های دیگر، این خانه‌ها را تخلیه کنند. پس از تخلیه خانه، کمتر از بیست روز تجهیز موزه زمان می‌برد و آماده بهره‌برداری خواهد بود.

با توجه به اینکه در پایین خیابان، مدارس و مکتب خانه‌های زیادی بوده و هست، تصمیم گرفته شد که خانه «توکل» به مکتب خانه تبدیل شود.

در حال حاضر بخشی از خانه «توکل» در اختیار پایگاه میراث فرهنگی است و بخشی از آن در اختیار قرارگاه فرهنگی «فانوس». طبق توافق صورت گرفته با شهرداری منطقه ثامن قرار است این دو ارگان مکان را تحویل دهند تا ما عملیات اجرایی موزه‌ها را شروع کنیم.

بیشتر از یک‌سال است که شرایط بر همین وضع است؛ یعنی دوستان مستقر باید تخلیه کنند تا کار شروع شود. حرف این است که در این مدت هیچ اقدامی از جانب شما صورت نگرفته است.

کار مستادی و در واقع برنامه‌ریزی است.

موضوع مهمی که شرکت «مسکن و عمران ثامن» به تازگی مطرح کرده است موضوع وقفی بودن این بناست. با این حساب حتی مالکیت این خانه برای خود شرکت هم محرز نیست؛ شاید اصلاً این خانه از مالکیت شرکت خارج شود

خانه‌های تاریخی منطقه ثامن جزو مکان‌های خالی و بلااستفاده بوده است. بر همین اساس ما بحث‌های مالی و محتوایی آن را تأمین کرده‌ایم، بعد از این، اجرای برنامه با منطقه ثامن است. منطقه هم طبق برنامه ستاد، کار اجرا را شروع کرده است، اما باید توجه داشت که این طرح از جمله طرح‌هایی است که چند دستگاه در آن دخیل هستند و باید با همکاری و تعامل کار را پیش برد. در همین راستا هم ما و هم منطقه ثامن به صورت ستادی پیگیری این ماجرا هستیم؛ البته در اصل میراث فرهنگی باید این فعالیت‌ها را داشته باشد، شهرداری چنین وظیفه‌ای ندارد.

صحبت این جاست که پروژه تبدیل خانه داروغه به موزه گوهر شاد چرا اینقدر زمان‌بر است؟

ماجرای تبدیل خانه توکلی به مکتب خانه شاید از ابتدای سال جاری شروع شده باشد، اما خانه «داروغه» داستان دیگری دارد. تا جایی که اطلاع داریم مجسمه‌هایش با افتتاح نمایشگاه «مشهد دوست داشتنی» به این نمایشگاه انتقال یافتند و الان هم جانمایی این مجسمه‌ها مشخص نیست.

بخشی از این ماجرا به عدم همکاری و دغدغه ارگان‌ها و دستگاه‌هایی برمی‌گردد که در این خانه تاریخی مستقر بوده و هستند. خانه «داروغه» در اختیار چند مجموعه بود. متأسفانه بخشی از بنا که به واسطه شرکت «مسکن و عمران ثامن» در اختیار بنیاد زائر است، علی‌رغم مکاتبات

صورت گرفته، هنوز واگذار نشده است؛ اما موضوع مهمی که شرکت «مسکن و عمران ثامن» به تازگی مطرح کرده است موضوع وقفی بودن این بناست. با این حساب حتی مالکیت این خانه برای خود شرکت هم محرز نیست؛ شاید اصلاً این خانه از مالکیت شرکت خارج شود؛ یعنی حتی هزینه‌های هفتگی که شهرداری یا شرکت برای مرمت این خانه متقبل شده اند هم شاید از جیبشان برود. با این تفاسیر موضوع تخلیه بخشی از ساختمان به موضوعی فرعی و کم‌اهمیت بدل می‌شود.

با این تفاسیر داستان موزه به کلی منتفی است؟

ابتدا موضوعات وقفی و مالکیتی باید مشخص شود. در صورتی که خانه از مالکیت شرکت خارج شود، موضوع اجاره خانه توسط ما مطرح می‌شود؛ به این ترتیب که شرکت عمران در ازای هزینه‌ای که برای بهسازی و مقاوم‌سازی و زیباسازی این ملک کرده است، مدت معلومی ملک را در اختیار داشته باشد، بعد از آن را به شهرداری اجاره دهد تا جریان هزینه‌ها باشد. ما حتی به اجاره هم رضایت داده‌ایم تا از این حالت خارج شود. کتباً اعلام کردیم که حاضریم این خانه را از شما اجاره کنیم.

مکاتبات مربوط به این موضوع انجام شده و به منطقه ثامن نیز ابلاغ گردیده است. مدیر جدید شرکت «مسکن و عمران ثامن» هم درخواست طرح موضوع را در هیئت مدیره شرکت داشت که همه چیز با تغییرات مدیریتی جدید به حالت تعلیق درآمده است. در حال حاضر معطلی کار به خاطر تغییر مدیریت است. الان منطقه ثامن دو مدیریت دارد. همان‌طور که می‌دانید در گذشته، شهردار منطقه، مدیرعاملی شرکت عمران را هم برعهده داشت، اما الان چنین نیست. در حال حاضر هم تجهیزات آماده است و هم با اجاره کردن مکان موافقت کرده‌ایم، اما مدیریت دووجهی حاکم بر منطقه ثامن در ماه‌های اخیر و تغییرات مدیریتی کار، به بهره‌برداری رسیدن موزه گوهر شاد را به تعویق انداخته است؛ البته در این مدت ما بیکار ننشسته‌ایم. یکی دو جای دیگر را برای اجرای کردن این موزه در نظر گرفته‌ایم. طبقه پایین فرهنگسرای «بهشت» یکی از این مکان‌هاست که تأییدش گرفته شده است.

شهرداری برای حفظ خانه‌های تاریخی اقدامات قابل‌تقدیری داشته؛ از جمله صدور پروانه رایگان بهره‌برداری یا دیگر مشوق‌های سرمایه‌گذاران.

برنامه تازه‌تری برای خانه‌های به ثبت رسیده منطقه ثامن دارید؟ مصوبه‌ای که حدود دوماه قبل توانستیم از شهرداری بگیریم، دارای دو وجه بود، یک وجهش این بود که چنین خانه‌هایی تبدیل شوند به بسته‌های سرمایه‌گذاری؛ به این ترتیب که بخش خصوصی این خانه‌ها را مرمت، تعمیر و آماده بهره‌برداری کند. این مرحله با مشارکت معاونت اقتصادی شهرداری مشهد در حال انجام است. برنامه بعدی این است که در ساختار و بدنه شهرداری، باریاست شهردار و چندتن از معاونان وی کمیته‌ای شکل بگیرد که متولی امور باشد. ما معطل شهردار جدید بودیم که این کمیته و ساختار جدید شکل بگیرد. این کمیته قرار است برنامه‌ریز و تصمیم‌گیرنده باشد.

زمانی صحبت تخصیص بودجه‌ای حدود دویلمیلیارد تومان هم بود تا برای خرید خانه‌های تاریخی استفاده شود. گویا این مورد هم اصلاً عملیاتی نشد. اصل این است که شهرداری تا می‌تواند به این حوزه ورود نکند؛ آن وقت تازه داستان می‌شود مثل خانه‌های «توکل» و «داروغه». مدیریت گردشگری فقط باید انقدر انگیزه بدهد و در بخش خصوصی رغبت به وجود بیاورد که مثل دیگر شهرها پای کار بیایند.

آمار، اطلاعات و بسته‌های فرهنگی اقتصادی مربوط به خانه‌های تاریخی شناسایی شده، طی چند هفته‌ای به صندوق احیاء ارائه می‌شود. آن‌ها هم باید متقابلاً سرمایه‌گذارانی را معرفی کنند. بخش خصوصی می‌تواند این خانه‌ها را نجات دهد و زنده کند.

